

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

SAYI : 2020 /140

11/08/2020

KONU : İzmir Ekol Göz Hastanesinin billboardlarda (İzmir-Çeşme otobanı alaçatı mevki) yayınlanan excimer lazer gözlüklerinizden kurtulun reklâm tanıtım faaliyetleri hakkında.

T.C
SAĞLIK BAKANLIĞI
İZMİR İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
İZMİR

Bilboardlarda (İzmir-Çeşme otobanı alaçatı mevki) İzmir Ekol Göz hastanesinin "excimer lazerle gözlüklerinizden kurtulun " reklamı bulunmaktadır. Ancak bu reklam tabip tarafından uygulanması gereken tıbbi işlemlere yönelik talep yaratıcı nitelikte olduğu; bu nedenle, söz konusu tanıtımların bilgilendirme kapsamını aşarak "reklam" niteliğindedir. Sağlık alanında çalışan kuruluşların faaliyetlerine ticari bir görünüm kazandırdığı ve kuruluşa yönlendirme yaparak, diğer kuruluşlar açısından haksız rekabete yol açmaktadır.

Hukuki mevzuat ;

İnternet sitelerinde, sosyal medya hesaplarında, billboardlarda yer alan lazer cerrahisine davet eden " gözlüğünüzden kurtulun, gözlüğünüzü atın, kartal gözü vs" ifadelerin, tabip tarafından uygulanması gereken tıbbi işlemlere yönelik talep yaratıcı nitelikte olduğu; bu nedenle, söz konusu tanıtımların bilgilendirme kapsamını aşarak "reklam" niteliğindedir. Sağlık alanında çalışan kuruluşların faaliyetlerine ticari bir görünüm açısından haksız rekabete yol açmaktadır. kazandırdığı ve kuruluşa yönlendirme yaparak, diğer kuruluşlar 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 24 üncü Maddesinde " Mesleklerini uygulayan hekimler hastalarını kabul ettikleri yer ile muayene saatlerini ve uzmanlıklarını bildiren ilanlar verebilirler. Diğer biçimde ilan, reklam ve benzerlerini yapmaları yasaktır. İcrayı sanat eden tabipler hasta kabul ettikleri mahal ile muayene saatlerini ihtisaslarını bildiren ilanlar tertibine mezun olup diğer suretlerle ilan, reklam vesaire yapmaları memnudur. " denilmektedir.

Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinin 8 inci maddesi " Tabiplik ve dış tabipliği mesleklerine ve tedavi müesseselerine, ticari bir veçhe verilemez. Tabip ve dış tabibi yapacağı yayınlarda tababet mesleğinin şerefini üstün tutmaya mecbur olup, her ne suretle olursa olsun, yazılarında kendi reklamını yapamaz. Tabip ve dış tabibi, gazetelerde ve diğer neşir vasıtalarında, reklam mahiyetinde teşekkür ilanları yazdıramaz." 9 uncu maddesi " Tabip ve dış tabibi, gazete ve sair neşir vasıtaları ile yapacağı ilanlarda ve reçete kâğıtlarında. Ancak ad ve soyadı ile adresini, Tababet İhtisas Nizamnamesine göre kabul edilmiş olan ihtisas

1

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

şubelerini, akademik unvanını ve muayene gün ve saatlerini yazabilir. Muayenehane kapılarına veya binaların dışına asılacak tabelaların ebadı ve adedi, mahalli tabip odaları tarafından tespit edilebilir. Tabipler ve dış tabipleri, tabip odalarının bu husustaki kararlarına riayet etmekle mükelleftirler. Tabelalarda en çok iki renk kullanılabilir. Işık verici vasıtalarla tabelaları süslemek yasaktır." ve 39 uncu maddesi " Tabip ve dış tabibi, meslektaşlarının hastalarını elde etmeye matuf hareket ve teşebbüslerde bulunamaz." denilmektedir. Özel Hastaneler Yönetmeliğinin 60 ıncı maddesi " (Başlığı ile birlikte değişik: RG-28/05/2004-25475) Özel hastaneler; tıbbî deontoloji ve meslekî etik kurallarına aykırı şekilde, insanları yanıltan, yanlış yönlendiren ve talep yaratmaya yönelik, ruhsatında yazılı kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarından başka hastaları kabul ve tedavi ettiği intibasını uyandıran, diğer hastaneler aleyhine haksız rekabet yaratan davranışlarda bulunamazlar ve bu mahiyette tanıtım yapamazlar. (Mülga cümle:RG-1/7/2014-29047) (...) Özel hastaneler tarafından; sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikteki bilgilendirme ve tanıtımlar yapılabilir. Bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri kapsamında, yanıltıcı, abartılı, doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış bilgilere ve talep yaratmaya yönelik açıklamalara yer verilemez. Özel hastaneler; hizmet alanları ve sunacağı hizmetler ile açılış bilgileri ve benzeri konularda toplumu bilgilendirmek amacıyla tanıtım yapabilir ve ilan verebilir. Özel hastaneler tarafından oluşturulan internet sitelerinde; yer alan her türlü sağlık bilgisi, alanı ile ilgili bilgi ve tecrübeye sahip sağlık meslek mensupları tarafından verilmek zorundadır. **Bu siteler aracılığıyla hiçbir şekilde tedavi edici sağlık hizmetine yönelik bilgiler verilemez.** İnternet sayfalarında verilen bilginin, son güncelleme tarihi açıkça belirtilir. Yukarıda belirtilen esaslara uymayan özel hastane sahipleri ve mesul müdürleri hakkında ilgili mevzuat hükümlerindeki müeyyideler uygulanır." şeklindedir. Ticari Reklam ve İlanlara İlişkin İlkeler ve Uygulama Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinde "Ticari reklam ve ilânlarda, aşağıda belirtilen temel ilkeler esas alınır. a) Reklamlar yasalara, genel ahlaka uygun, doğru ve dürüst olmalıdır. b) Her reklam ekonomik ve sosyal sorumluluk bilinci içinde iş hayatında ve kamuoyunda kabul gören dürüst rekabet ilkelerine uygun olmalıdır. c) Reklamlar, güvenlik kurallarının gözetilmediği ve insan güvenliği açısından tehlike oluşturabilecek uygulama ve durumlarla ilgili hiçbir sunum ya da tanımlama içeremez. d) Biçimi ve yayımlandığı mecra ne olursa olsun, bir reklamın "reklam" olduğu açıkça anlaşılmalıdır. Bir reklam haber ve yorum öğeleri içeren bir mecrada yayımlandığında, "reklam" olduğu kolaylıkla algılanacak biçimde belirtilir. Örtülü reklam yapılamaz. e) Reklamlar, ortalama reklam izleyicisinin algılama düzeyi ile reklamın tüketici üzerindeki olası etkisi göz önünde bulundurularak hazırlanır. Reklamdaki ana vadin istisnası niteliğindeki ifade ve/veya görüntülerin; 1) Yazılı mecralarda, okunabilir büyüklükte yazılarak, 2) Görsel mecralarda, yalnızca sözle ve/veya okunabilirliğini sağlamak şartıyla yazılı olarak,3) Sözlü mecralarda, anlaşılabilir biçimde okunarak belirtilmesi zorunludur.....", 7 inci maddesi "Reklamların aşağıda belirtilen hususlara göre doğru ve dürüst olması esastır. a) Reklamlar, tüketicinin güvenini kötüye kullanacak ya da onun tecrübe ve bilgi eksikliklerini istismar edecek biçimde olamaz. b) Çok kısa sürelerle imaj veren elektronik aygıt ya da başka bir araç kullanılarak ya da yapılarını, izleyenlerin fark edemeyecekleri ya da bilemeyecekleri bir biçime sokarak bilinçaltıyla algılanmasını

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

sağlayan reklamlar yapılamaz. c) Reklamlar, özellikle aşağıda belirtilen konularda, eksik bilgi vererek, anlam karışıklığına yol açarak veya abartılı iddialar ileri sürerek yanlış izlenimler yaratmak suretiyle tüketiciyi doğrudan ya da dolaylı olarak yanıltabilecek ifadeler ya da görüntüler içeremez..." 13 üncü maddesi "Doğrulanabilir olgularla ilgili tanımlamalar, iddialar ya da örnekli anlatımlar kanıtlanmak zorundadır. Reklam verenler, bu Yönetmelikte belirlenen ilkelerin uygulanışını denetlemekle yetkili ve görevli olanlara böyle bir kanıtı hemen göstermekle yükümlüdür." , 17 inci maddesi "Reklamlar, kamu sağlığını bozucu nitelikte olamaz. " , 20 inci maddesi "İlgili mevzuatı uyarınca piyasaya sunulması yahut reklamı yasaklanan mal veya hizmetler ile bunlarla aynı isimde olan ve/veya bunları çağrıştıran mal veya hizmetlerin reklamı yapılamaz." ve 21 inci maddesi "Reklam verenler, reklamcılar ve mecra kuruluşları veya aracıları Kanunun 16 ncı maddesi ile bu Yönetmelikte belirtilen ilkelere uymakla yükümlüdür. Reklamcılar ya da reklam ajansları, Kanunun 16 ncı maddesine ve bu Yönetmelikte belirtilen ilkelere uygun reklam hazırlayarak reklam verenin yükümlülüklerini yerine getirmesine sağlayacak biçimde çalışmak ve bu konuda onu uyarmak zorundadır. Reklam veren, mal veya hizmetleri konusunda reklamcıya doğru ve gerçeklere uygun bilgi ve belge vermek zorundadır. Reklam verenin, Kanunun 16 ncı maddesine ve bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere uygun olmayan reklamını daha sonra düzeltmesi ve telafi etmesi kendisinden beklenen bir davranış olmakla birlikte, bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere aykırı hareket edilmesine mazeret oluşturamaz. Reklamı yayımlayan, nakleden veya dağıtan veya sunan mecra kuruluşları veya aracıları reklamın kabulünde ve kamuoyuna sunulmasında gereken dikkat ve özeni göstermek zorundadır." denilmektedir. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 61 inci maddesi " (1) Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralanmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklam verenler tarafından herhangi bir mecra yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliğindeki duyurulardır. (2) Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır. (3) Tüketicuyu aldatıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici ticari reklam yapılamaz. (4) Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal veya hizmetlere ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır....." denilmektedir. Yine aynı Kanun'un Haksız ticari uygulamalar başlığı altında 62 inci maddesi de " (1) Bir ticari uygulamanın; mesleki özenin gereklerine uymaması ve ulaştığı ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin. Ekonomik davranış biçimini önemli ölçüde bozması veya önemli ölçüde bozma ihtimalinin olması durumunda haksız olduğu kabul edilir. Özellikle aldatıcı veya saldırgan nitelikte olan uygulamalar ile yönetmelik ekinde yer alan uygulamalar haksız ticari uygulama olarak kabul edilir. Tüketicie yönelik

III. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI

haksız ticari uygulamalar yasaktır. (2) Ticari uygulamanın haksız olduğunun iddia edilmesi hâlinde, ticari uygulamada bulunan, bu uygulamasının haksız ticari uygulama olmadığını ispatla yükümlüdür. (3) Haksız ticari uygulamanın reklam yoluyla gerçekleştirildiği hâllerde bu Kanununun 61 inci maddesi hükümleri uygulanır....." şeklindedir. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, Özel Hastaneler Yönetmeliği, Ticari Reklam ve İlanlara İlişkin İlkeler ve Uygulama. Esaslarına Dair Yönetmeliği, 6592 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Dahilin de değerlendirilmesini ve yine aynı mevzuat hükümlerine göre ilan/reklam/tanıtım ile ilgili işlemlerin yapılmasını, Hükümlerine aykırıdır.

SONUÇ VE TALEP: Yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız nedenlerden ve ekte yer alan Türk Oftalmoloji Derneği Lazer Refraktif Cerrahi Onam formunda da belirtilen riskler ve yan etkilerden dolayı lazer (lasik) ameliyatlarının kesin çözüm olmadığı anlaşılmaktadır. Buna rağmen ameliyatın kesin çözüm gibi algılanmasına sebep olduğundan gerçeğe aykırı reklam ve haksız rekabete yol açıldığından makamınız tarafından gerekli incelemelerin ivedi şekilde yapılarak,
1-) ilgili mevzuata hükümlerine uygun olarak cezai yaptırım uygulanmasını, Söz konusu reklâm yayınlarının durdurulması için gereken işlemlerin başlatılmasını,
2-) Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gereği 15 gün içerisinde başvurumuz neticesi hakkında odamıza bilgi verilmesini, Arz ve talep ederiz. Saygılarımızla.

Bilgilerinize, saygılarımla.

3. BÖLGE İZMİR OPTİSYEN GÖZLÜKÇÜLER ODASI
GENEL SEKRETER
TUĞYAN DEMİRKIRAN

EK; Türk Oftalmoloji Derneği Lazer Refraktif Cerrahi Onam Formu